

ЖАДАН Ю.В., аспірант, м. Харків, НТУ «ХПІ

ОСНОВНІ ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Наростання кризових явищ в економіці України, які характеризуються скороченням обсягів промислового виробництва, відпливом інвестиційного капіталу, нестійкою експортною динамікою, пришвидшенням інфляційних процесів, звуженням внутрішнього ринку та падінням купівельної спроможності населення, посилюють невизначеність середовища функціонування господарюючих суб'єктів та ймовірність втрати ними частини ресурсів, недоотримання прибутку або появи додаткових витрат внаслідок здійснення господарської діяльності. Такі явища потребують посиленої уваги до пошуку ефективних форм, методів та інструментів управління ризиками промислових підприємств, спроможних забезпечити їх надійне функціонування та сталий розвиток.

Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду управління ризиками підприємства дозволив встановити, що цей процес включає такі основні етапи як:

- аналіз ризиків (їх виявлення та оцінка);
- вибір методів впливу на ризик та оцінка їх ефективності;
- прийняття рішень;
- вплив на ризик (зниження, зберігання, передача);
- контроль та коригування результатів процесу управління ризиками.

На першому етапі - аналіз ризику - здійснюється виявлення ризиків та їх оцінка. Під час виявлення ризиків (якісна складова) ідентифікуються всі ризики, які характерні для даного підприємства, а під час оцінки ризиків (кількісна складова) визначаються ймовірність та величина можливого збитку. Результатом цього етапу є формування набору сценаріїв розвитку небезпечних ситуацій на підприємстві, а також функцій розподілу ймовірності отримання збитку в залежності від його розміру для різних видів ризику.

На другому етапі для мінімізації або уникнення можливих збитків у майбутньому здійснюється вибір методу впливу на ризик. З цією метою для кожного виду ризику обирається набір методів, інструментів та заходів його зниження, здійснюється порівняльна оцінка їх ефективності на основі різноманітних критеріїв, що, в кінцевому випадку, дозволяє обрати найкращий.

На третьому етапі, після вибору оптимального інструментарію впливу на певний вид ризику, виникає можливість для формування загальної стратегії управління ризиками підприємства. Тобто, на цьому етапі, на думку Марків Г.В., Хохлова М.В., приймаються управлінські рішення щодо необхідних фінансових і трудових ресурсів, відбувається постановка і розподіл завдань серед менеджерів, здійснюється аналіз ринку відповідних послуг, проводяться консультації з фахівцями.

На четвертому етапі безпосередній вплив на ризик здійснюється шляхом його зниження, збереження або передачі. Зниження ризику передбачає зменшення розмірів можливих збитків або ймовірності настання несприятливих подій. Збереження ризику на існуючому рівні, як зазначають Мостенська Т.Л., Скопенко Н.С., може відбуватися за рахунок створення резервних фондів, самострахування, отримання кредитів, позик

або державних дотацій для компенсування збитків та відновлення виробництва. Передача ризику означає покладання відповідальності за нього на третіх осіб при збереженні існуючого рівня ризику (страхування, фінансові гарантії та ін.).

На останньому етапі відбувається контроль за результатами заходів щодо зниження ступеню ризиків та у разі необхідності здійснюється їх коригування. Для реалізації ефективного та безперервного процесу контролю в систему управління ризиками вводиться зворотний зв'язок.

ЖЕЛТОВА Д.К., студентка (гр. ЕіМ-45), м. Харків, НТУ «ХП»
ДЕМЬОХІНА О.О., доцент, м. Харків, НТУ «ХП»

КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На протязі декількох останніх років в Україні спостерігається тенденція уповільнення економічного розвитку, зниження інвестиційної привабливості та розвитку бізнес-середовища. Найскладнішим став 2014 рік, коли Україна зіткнулась із економічною кризою та військовим конфліктом на Сході, внаслідок чого реальний ВВП скоротився на 6,8%. Економічна та політична невизначеність призвели до зменшення об'єму інвестицій: у 2014 році в економіку України іноземними інвесторами вкладено лише 2451,7 млн. дол. прямих інвестицій (акціонерного капіталу), в той час як зменшення капіталу за цей період становить 13592,1 млн. дол. Інвестиції в основний капітал в останні роки дорівнювали 12-14% від ВВП при одному з найнижчих показників ВВП на душу населення в Європі (середньоевропейський показник вищий майже у 10 разів, а інвестиції в основний капітал у країнах ЄС становлять не менше 30% від ВВП). Практично всі галузі економіки мають зношені виробничі фонди, на базі яких неможливо забезпечити швидке економічне зростання. Фінансові ресурси підприємств також є обмеженими внаслідок скорочення державного бюджетного фінансування та високих відсотків за кредитами для суб'єктів господарювання. Більшість регіонів України мають вжити заходи по реструктуризації основних галузей та диверсифікації економіки за рахунок формування нових секторів. За таких умов особливого значення набувають інвестиції, які дозволяють диверсифікувати економіку та створити нові, більш продуктивні напрями діяльності.

Інвестиційна привабливість регіонів залежить від багатьох факторів. Це й специфіка дій влади та бізнесу на місцевому рівні, і системні реформи в державі загалом, адже без стабільної законодавчої бази, прогнозуємої економічної політики держави, чесних судів, ефективних механізмів захисту права власності залучення інвестицій, особливо іноземних, буде проблематичним. Певному відновленню зацікавленості внутрішніх і зовнішніх інвесторів до країни сприяли Ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, автономний преференційний режим доступу українських товарів на європейський ринок, відновлення та активізація співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями (МВФ, СБ, ЄІБ та ін.), проведення дерегуляції, прийняття пакету антикорупційних законів.

Особливим пріоритетом для регіонів України має стати ефективне використання власного потенціалу та своїх конкурентних переваг. Досвід економічно розвинутих країн, зокрема країн-членів ЄС, переконливо свідчить, що вирішальним